

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opuscula Spiritalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De Sacrificio Missae. VI. De Discretione Spirituum ... Operum Eminentiss. Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. XXX. De Patientia. Ejus occasiones, & effectus. Indicia verae Patientiae. Ad omnia mala ferenda paraensis & documenta. Necessitas Perseverantiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

esse. Hoc est virtutis fines agnoscere, de se suisque rebus humillimè sentire : iisdem tamen habitos honores salvâ modestiâ non repudiare. Sequi debet gloria, non appetit.

3. Excipit adverso pectore omnia adversantium tela nihil reluētans, ut ad summum virtutis fastigium perveniat. Cum viris mediocribus & infimis modestum se ac moderatum exhibet, coram Principibus & opulentis nec se projicit, nec adulatur, nec eorum potentia suam opprimenti sinit libertatem. Quæ odio vel amore digna sunt apertè odit, apertè amat : quæque palam dici vel fieri debent, liberè loquitur & operatur ; quia nihil timet aut sperat. Facit eadem quæ cæteri hominum, sed non eodem modo ; atque ideo utitur dissimulatione in vulgus, nec se facilè populo miscet. Non meminit injuriarum, & in his quæ necessariò perferenda sunt, nec querulus, nec supplex est. Paucos laudat, nec ipse laudari optat, sed facere laude digna. Non vivit alterius nutu, nisi amici & superioris : neque facilè admiratur, quia nihil illi magnum vel novum videtur. In omni casu seipso tutus, nullis rerum movetur eventibus. Motum habet tardum, vocem gravem, orationem stabilem ac sedatam : non enim festinat, qui paucis rebus studet ; nec vehementer contendit, qui seipso contentus est.

CAP. XXX. *De Patientia. Ejus occasiones, & effectus. Indicia vera Patientiae. Ad omnia mala ferenda parænesis & documenta. Necissitas Perseverantiae.*

1. **P**atientia est virtus, quâ mala hujus sæculi æquo animo sustinemus. Quia verò hæc mala plurima sunt, varia sortitur nomina pro varietate malorum, in quibus sustinendis versatur. *Patientia* propriè dicitur, cùm injurias fortiter excipit : *Æquanimitas* cùm in ferenda jactura honorum exteriorum occupatur : *Longanimitas*, cùm pectus munit adversus rei expectatæ dilationem : *Constantia* cùm firmat voluntatem ad alia quæcumque

mala, propria & aliena, privata & publica toleranda. Nulla est virtus, cuius exercendæ crebriores incident occasiones. Tot enim irruunt malorum agmina, tot nos obsident adversarii, ut rectè dictum sit militiam esse vitam hominis super terram. Nullum perè momentum labitur, quo strenuè dimicandum non sit. Ut desint externi hostes, satis sibi quisque infestus est. Ex nobis, & in nobis nascuntur, quæ nos cruciant & exercent. A fletu auspicamur vitam, rudes ad omnia nisi ad lacrymas. Hoc primum discimus, huic rei incumbimus usque ad mortem. Inventi plures sunt, qui non riserint: nemo, qui nunquam fleverit. Patientia itaque necessaria est, ut pectus muniatur, spiritum roboret, virtutes perficiat. Nemo potest cognoscere quantum valeat, nisi tribulationibus exerceatur. Non est sapiens, qui non est patiens.

2. Malè est homini, qui nunquam adversam fortunam expertus est. Aiunt medici nihil magis metuendum, quam nimis bonam habitudinem: sed & nautis nimia malacia suspecta est. Si te verberat & lacerat calamitas, non est fævitia, sed certamen. Nisi dimices, non vinces: nisi viceris, non triumphabis. Quod si oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam; tu præsumes alienæ felicitatis particeps fieri absque ulla tribulatione? Erras toto cœlo, si aliam tibi viam fingis, quam migres ad Cœlum. Virtutis sacramenta hæc sunt, bona facere, & mala pati. Indicia verò jam adeptæ patientiæ, sunt aliena mala æquanimiter ferre, inter flagella Dei non murmurare, eorum qui mala inferunt consortium non fugere, inter contumelias ab odio custodiri, divinæ voluntati quæcumque nos angunt adscribere, in malis filere, mala inferentes diligere: ob illatas injurias soli Deo conqueri, sequi illi paratum ad omnes ærumnas offerre cum gaudio & gratiarum actione. Denique verè patiens esse dignoscitur, qui erga proximi imperfectiones impatiens non est.

3. In honorum externalium jaetura magnum solarium

est, infidam eorum conditionem perpendere. Quicquid possides, quicquid amas, naturalem retinet fugacitatem: apud te est, tuum non est. Noli tibi imaginariæ stabilitatis desiderio illudere. Nihil firmum infirmo, nihil fragili æternum præter virtutem. Hoc unum contingit immortale mortalibus: cætera suam mortem secum ferrunt. Ergò quæcumque habes eo loco pone, ut magni sit inter te, & illa intervallum. Viro bono nihil eripitur, quia nihil possidet tanquam suum. Cur gemis amissu nummulo, elato filio, succensâ domo: perditâ autem modestiâ, verecundiâ, fortitudine non ploras? Atqui hæc bona tua sunt, & tui juris: illa nec bona, nec tua sunt. Si doles, cùm ea amittis, te dignum qui amitteres ostendis. Nihil te amisisse putares, si nihil inordinate diligeres. Externa sapientem non angunt, quia non tangunt.

4. Opus aliquod aggressurus omnia ejus adjuncta considera, plura invenies, quibus turbari mens tua poterit, si non fuerint prævisa. Puerum vocas? fieri potest ut præsto non sit, vel ut nihil agat ex animi tui sententia. Ad aliquem iturus es? fieri potest, ut inclusus sit, ut occludantur tibi fores, ut ille te negligat. Hæc prævide, & omnia secunda tibi accident. Ille me hodiè non admisit, cùm alios admitteret: sermonem meum aversatus est: me in imo collocavit: querelæ sunt nauseantis animi, in quas felices & delicati ac imprudentes incident. Non hæc observat qui his non afficitur, qui scit hæc omnia vitæ hujus tributa esse. Optimum autem est pati, quod emendare non potes. Si cuius malitiâ vel impudentiâ offenderis, cogita an fieri possit, ut nulli sint in mundo improbi & impudentes. Quod si hoc fieri nequit, quid accidit novi, si vir malus & impudens more suo malè agit? Vide ne potius tu arguendus sis, qui non prævideris hunc ita peccaturum. Semper sibi constitit mundus, vitia sunt ubi sunt homines.

5. Cùm aliquâ afficeris pœnâ, attende non quid patia-

ris, sed quid feceris. Si verum tibi dixeris, acrioribus flagellis te dignum fateberis. Deus est quo auctore cuncta proveniunt. Ipse te castigat, ut sanet, ut exerceat, ut induret, & sibi præparet. Futuris malis reservat eos, quibus indulgere videtur. Unde possum scire quantum animi tibi sit adversus paupertatem, si divitiis affluis? Unde dignoscam quantum habeas constantiae adversus ignominiam & odium populi, si inter plausus senescis? Audivi te cum alios in tribulationibus consolareris: opto te audire consolantem te ipsum, & tibi ipsi imperantem ne doleas. Si medico urenti, & membra secanti & gratias habes, & mercedem persolvis; cur Dei medicinæ non acquiescis? Amentia est putare damna, quæ sunt remedia. Si paupertas, si ægritudo, & cætera, quæ mala vocas, possent tecum verbis contendere, insultarent tibi, & dicerent; Quid mihi homo adversaris? Num aliquo bono meâ culpâ privaris? Prudentiâne an justitiâ, an fortitudine? An non licet tecum laeto animo esse? Bona erunt quæ mala putas, si super ea inconcussus eminueris. Magnum malum est malum ferre non posse.

6. In alienis casibus potes aliquando constantiam dissimulare, nunquam autem in propriis. Sit tibi fletus communis cum miseris, non fletus causa. Descende & inclina te afflictis, ut ipsos eregas. Nemo jacentem levabit, nisi se inflectat. Quia vero res omnes duplex manubrium habent, tolerabile unum, alterum intolerabile: si quis tibi injuriam fecerit, non eâ parte ipsum prehende, quâ facit injuriam: hæc est enim ansa, quâ ferri non potest. Sed cogita illum eodem Christi sanguine redemptum esse, ad eamdem gloriam vocatum: sic eum prehendes quâ parte tolerabilis est. Et quia amicitia valde exili voce prodita est ad liberas reprehensiones, veritatem ab adversario audire semper studeas. Hic perpetuò vigilans res tuas infensus explorati teque facilius mala tua quam ipsum fallent. Traducet te per vicos & plateas, animique tui morbum vel latentem vel neglectum ipse iratus com-

monstrabit. Ab hoc capere utilitatem satage, & consule saluti tuæ. Attentiūs seipsum circumspicit, qui paratum sibi novit censem, & adversarium.

7. Perseverantia virtutum omnium corona, & consummatio est. Inchoantibus præmium promittitur, sed datur perseverantibus. Ideo ante omnia hoc cura, ut constes tibi. Nihil tam utile est, quod in transitu prosit: Retrò relaberis, si ad ulteriora non contendis: & si incipis stare, descendis. Constitue quid velis, & in eo usque ad exitum persevera. Inconstantis animi est, novas quotidiè exercitationes assumere, novas subinde sibi quærere sedes. Non alibi sis oportet, sed alias. Planta quæ sæpius transfertur, tandem arescit: & remediorum crebra mutatio impedit sanitatem. Si Apostolus vas electionis non attendens quid ante fecisset, sed quid facere deberet, nequaquam se comprehendisse arbitrabatur: quid tibi faciendum erit, cui optabile foret, ut posses in fine tuo illius principio comparari? Ardor literarum nullâ ætate extinguitur, divitiarum amor insatiabilis est, expleri nescit bonorum cupido. Res finem habituræ sine fine quæruntur: divinam verò sapientiam si vel leviter degustaveris, continuò te saturum esse putabis. Aliter te ad perfectionem invitat qui dixit, *Estote perfecti, sicut Pater vester cœlestis perfectus est.* Hæc meta tibi proponitur, ut locum semper superesse scias incremento virtutis tuæ.

C A P. XXXI. *De Temperantia. Quantum illi conferat Verecundia. De Abstinentia & Castitate.*

1. **T**Emperantia voluptatibus imperat, quæ ex gustu & tactu percipiuntur: adscititas & superfluas odit & abigit, necessariis obsequitur, quantum recta ratio permittit. Ejus regula infallibilis est, solam necessitatem in his, quæ ad corpus spectant, pro mensura habere: nec unquam ad voluptates propter ipsas accedere. Hæc virtute efficitur, ne ex homine in jumentum labaris.